

Sağlık Sistemimizi Çökerten Taşeronlaşma ve Kışkırtılmış Talep Sorunları

Ak Parti iktidarından önceki sağlık hizmetlerimizde kelimenin tam anlamıyla bir kast sistemi vardı. Sadece temel sağlık hizmetleri diyebileceğimiz 1.basamak sağlık kuruluşlarında nispeten adil ve geniş kapsamlı bir hizmet sunumu yapıyordu. Sağlık Ocağı, Sağlık Evi, Veremle Savaş Dispanseri gibi kuruluşlarımız halka en yakın ve ulaşılabilir sağlık hizmetini çoğu kere ücretsiz veya küçük katkı payları eşliğinde veriyorlardı.

Sağlıkta kast sistemi 2. ve 3. basamak sağlık kuruluşlarında uygulanıyordu. SSK, Bağ-Kur veya Emekli Sandığına bağlı olarak zorunlu gidilen hastaneler vardı. Üniversite Hastaneleri ayrı, bazı bakanlık ve devlet kurumlarının kendi hastaneleri ayrı takılıyordu. Sağlıkın patronu diyebileceğimiz bir kurum yoksa da ağırlık SSK'nın bağlı olduğu Çalışma Bakanlığı ile Sağlık Bakanlığı arasında paylaşılıyordu.

Sağlıkta dönüşüm programı ile 2. ve 3. basamak hastanelerin Sağlık Bakanlığı çatısında toplanması ve hizmet sunumunda ayrıcalıkları kaldırılması, oldukça doğru ve etkili bir karardı. Zaten bu kararın siyasi faydası Ak Partiye uzun yıllar hayat veren ana unsurlardan birisi oldu.

Her şey iyi giderken Ak Parti hükümetleri tarafından 2 stratejik hata yapıldı ve bunlar yüzünden sağlık sisteminin bütün ayarları bozuldu. Hizmetlere erişim zorlaştı ve kamuya yüklenen maliyetleri anormal yükseldi. Hatta bu hengame içinde "*Yenidoğan Çetesi*" gibi aşağılık çıkar gruplarının istismar edebileceği şartlar oluşturuldu.

İngiltere modeline benzer şekilde getirilen Aile Hekimliği sistemi; aslında çok iyi işleyen ancak, uzun süredir nüfus hareketine uygun yatırım yapılmadığı ve neredeyse kasıtlı olarak zayıf bırakıldığı için gerileyen 1. basamak koruyucu ve temel sağlık hizmetlerimizi, eskisinden çok daha kötü bir noktaya taşıdı. Türkiye'nin ekonomik olarak çok daha zayıf olduğu dönemlerde bile en ücra kesimlere ulaşan temel sağlık hizmetleri sayesinde yerinde çözüm sağlayan "sağlık evi", "sağlık ocağı" gibi kadim kurumları içdiş edildi.

Kamunun en öncelikli sorumluluklarından birisi olan temel ve koruyucu sağlık hizmetleri, aile hekimlerinin taşeron sağlık işletmeciliğine adeta terk edildi. Aile Hekimlerinin ekonomik mücadele içinde gider kontrolü, kira ve personel harcamaları gibi yıpratıcı şartlarda, etraflarında kurulan eczaneler ile etik dışı çıkar ilişkilerine zorlayıcı kirli bir atmosferde çalışmalarını zorladı. Aile Sağlığı Merkezlerinde

görev alan sağlık meslek mensupları; mesleki haysiyet, istikrar ve iş güvencelerini yok eden, artık ekip liderinden çok acımasız patronları olan Sözleşmeli Hekimler tarafından istenmeyen şartlarda çalışmaya mecbur bırakılan “ASM Grup Elemanları” oldular! Eskiden Sağlık Bakanlığının şefkatli eli en ücra yerlerde bile kalıcı olarak hissedilebiliyorken, artık vatandaşlarımız sadece sayısal olarak paylaşılan, kotalar kadar muayene, aşı vb hizmet ile ancak takip edilen kalabalıklara döndüler. Halkımız gruplar halinde taşeron sağlık anlaşmalarına bağlandı!

Sağlık Ocağı sisteminde Hekiminden Çevre Sağlığı Teknisyenine kadar temel yelpazede gerekli sağlık meslek mensupları vardı. Sağlık Ocaklarının uydusu olarak kurulan Sağlık Evleriyle en ücra beldelere uzanan sağlık teşkilatı vardı. 2. ve 3. Basamak Hastaneleri rahatlatan, hem vatandaşın işini yerinde gören hem de hastaneleri gereksiz kalabalıktan koruyan sevk zinciri sistemi vardı. Bunların hepsini kaldırdılar. Yerine, daha çok raporlu ilaçları yazmakla yetinilen eskiye göre gerilemiş ve soğumuş bir ucube yapı bıraktılar.

Sağlık sisteminde 1. basamak hizmetlerin neredeyse kasıtlı olarak geri bırakılmasıyla, 2. ve 3. basamak hastaneler için “**kışkırtılmış talep**” faciası çıktı. Daha önce istese de hastane hizmetlerine kolaylıkla erişemeyen hastalar için neredeyse selam vermeleriyle yazılan MR, BT, USG ve Lab. Tetkiklerinde patlama yaşandı. Sayısal olarak bakıldığında Avrupa ve ABD modellerinin çok üzerinde seyreden cihaz ve tetkik sayılarımız rekorlar kırarak ilerledi. Sevk zincirinin yok edildiği, ek ödeme sistemiyle ameliyat gibi girişimsel işlemlerin resmen anormal teşvik edildiği bir ortamda, Sosyal Güvenlik Kurumuna yüklenen sağlık harcamalarında astronomik artışlar görüldü.

Sağlık hizmetlerinin hastane kurmaktan ibaretmiş gibi algılandığı bu dönemlerde, bir başka çılgınlık da özel hastanelerin hızla yaygınlaşmasıyla peydah etti. Önce anormal teşvikler yapılarak her yerde pıtırak gibi kurdurulan özel hastanelerin, SGK anlaşmalarıyla müşteri ve kar maksimizasyonları sağlandı. Sonra sağlık giderlerinin suistimal ve talep patlamalarıyla kontrolden çıktığını gören hükümetin zorunlu bir kararı ile anlaşmalar/ fiyatlar/fark katsayıları azaltıldı ve özel hastanelere fetret dönemi yaşatıldı. Küçük sermaye hastaneleri ya kapandı veya büyük gruplara satıldı. Daha sonra SGK anlaşmaları tekrar genişletilerek, özel hastanelerin yeniden parlak gelirlere kavuşması sağlandı. Ama bu kez de ruhsat kısıtlaması yapılarak, hastane ruhsatları İstanbul taksit plakaları gibi karaborsa malzemesine dönüştürüldü. Sağlık Bakanı olarak her türlü imtiyazdan faydalanan hastane patronları veya siyasi yakınlığı olan sermaye grupları dışında büyüüp serpilebilen fazla özel hastane grubu kalmadı. Tam bu noktada oluşan gri alanları acımasızca sömüren ve insanları bilerek öldürebilecek kadar canavarlaşan “*Yenidoğan Çetesi*” gibi kirli örgütler üredi. SGK'nın ve vatandaşların sistematik olarak soyulma fırsatları verildi.

Kamu Hastanelerinde profesyonel yöneticilik denemesi ve şehir hastaneleri modeliyle alınan olumlu ve olumsuz sonuçlar ayrı birer yazı konusu olduğundan burada pas geçiyorum. Ancak 1 basamakta yapılan sağlıkta taşeronlaşmanın 2.ve3. basamak hastanelerinde kamuda şirketleşme modeli ile kamu özel iş ortaklığının kullanıldığı şehir hastanelerinde denendiğini söyleyebiliriz. Kamuda şirketleşme modeli teori ve pratik uyumsuzluğundan, şehir hastanelerinde ise kamu aleyhine anormal şartlardan dolayı sürdürülemez olduğu anlaşıldı. Nitekim Sağlık Bakanlığı da artık son projelerinde tamamen kamu sermayeli şehir hastaneleri modeline geçti.

Sadece durum tespitiyle kalmamak için, yapılması gerekenleri önerecek olursak;

1-Sözleşmeli taşeron temel sağlık hizmetleri uygulamasına son verilmelidir. Aile Hekimleri dahil bütün sağlık personeli resmi kadrolarında istihdam edilmeli ve bina, yakıt, doğalgaz gibi dertler ile muhatap edilmemelidir.

2-Sağlık Ocağı sistemi gibi, içinde hekim dışında diş hekimi, sağlık memuru, hemşire, ebe, psikolog,

diyetisyen, ağız diş teknisyeni, lab. teknisyeni gibi temel branşların olduğu 1. basamak butik sağlık kurumları yaygınlaştırılmalı ve sağlık ocağı hekimlerin rapor ve reçete yetkileri genişletilmelidir.

3-Hastanelere gidiş için acil hizmetler dışında sevk zinciri zorunlu tutulmalıdır. Sevk zincirine uyum ilk muayenede çözüm odaklı olunmalı, keyfi gidişlerde yüksek katkı payı gibi yaptırımlar konulmalıdır. Nüfusu kalabalık yerlerde 1. basamağa destek verecek semt poliklinikleri ile branşlara özel ihtiyaçlar karşılanmalıdır.

4-Özel hastanelerin SGK anlaşmaları iyice daraltılmalı, kamudan hasta sevkıyatı sıkı takibe alınmalıdır. Özel hastanelerin sağlık turizmine yoğunlaşması teşvik edilmelidir. Özel hastane ruhsatlarındaki anormal kısıtlar kaldırılarak sağlıkta tekelleşmeye son verilmelidir.

Liderlerin Yalnızlığı veya Zoraki Diktatörlük İftiraları

Allah-u Teala peygamberlerini hatalardan ve günahlardan bizzat korumuştur. Buna “ismet” denilir. Sadece peygamberlere mahsus bir sıfattır. Hz. Adem (a.s.) ile Hz. Muhammed (s.a.v.) Efendimiz arasında bu zincir tamamlanmıştır. Varsayılan değer olarak, diğer bütün insanlar hata ve günah işlemeye malul durumdadır. Zaten, dünya hayatının bir imtihan yeri olmasının gereği de budur. İnsanlar hataya düşebilir, günah işleyebilir, iyi ve güzel işler de yapabilir. Daha sonra bunların sonuçlarıyla yine kendileri yüzleşecektir.

Geçmiş, şimdiki ve gelecek liderlerimiz, Peygamber olmadığı gibi, İlah da olamazlar. Onlara peygamberlik ve İlahlık vasfı yakıştıranlar, evvela onlara sonra kendi nefislerine zulüm etmiş ve hak yoldan çıkmıştır.

Liderlerini ilahlık ve peygamberlik seviyesinde gören sapkınlar, fanatik söylemleri nedeniyle kendilerini kolayca belli eder ve toplumda sınırlı destek bulurlar.

Liderlere en çok zarar veren diğer bir grup ise; yanlış, eksik ve taraflı bilgileri taşıyarak toplumun veya yönettiği kurumun nabzını bazen kaçırmalarına, yalnız kalmalarına neden olan, ehliyet ve liyakatten uzak haldeki bir kısım çevreleridir.

Liderlerin etrafına üşüşen ve her zaman fark edilemeyen bu kesimin birçok özelliği sıralanabilir.

En başta çıkarıcı olurlar. Liderinin ulvi değerleri umurunda değildir. Hazır imkan bulmuşken, her fırsatta kendisi ve yakınlarına haklı-haksız demeden çıkar sağlamaya çalışırlar. Bu çıkarıcıları, önemli kişilerin adlarını giyaben pazarlarken, bir takım ihale hesapları yaparken, işe göre adam değil de, adama göre iş ayarlarken görebilirsiniz.

Korkak ve sinsî olurlar. Ehil ve layık olsa dahi, kendilerine rakip olabilecek herkesi, daha yolun başında fark ederek uzak tutmaya, ayağını kaydırmaya çalışırlar. Duruma göre iftira atmak, kumpas kurmak dahil her yolu denerler.

Genellikle yetersiz bilgi ve deneyime sahiptirler. Bilgi ve deneyim eksikliklerini yalabalık, laf kalabalıklığı, çirkeflik, bolca hamaset edebiyatı ile kapatmaya çalışırlar. İhtiyaç olduğunda, başkalarının fikir ve eserlerini kendilerine mal ederek aşırma huyları da vardır.

Liderlere, olanı değil de olmasını istenilen veya işlerine gelen resimleri çizerler. Yani bilgileri karartır, değiştirir veya abartarak nabza göre şerbet vermeye çalışırlar. Bu çevrelerden gelen verileri kontrol ettirme imkanı bulamayan liderlerin, kolayca hataya düşmesi ve yanlış kararlara yönelmesi kaçınılmaz olur.

Liderlerin talep ve kararları resmileşip geri alınamaz hale gelmeden önce, objektif ve saygılı bir cesaret içinde değerlendirerek eleştiride bulunmaktan, alternatif çözüm üretmekten şiddetle kaçınırlar. Muhtemel olumsuz gelişmeleri söylemezler. Bu tavırları yüzünden, liderlerin istişare alışkanlığı zayıflar ve nefislerinde her dediğini yaptırmanın coşkusuyla kibir ve kendini beğenmişlik, yani firavunlaşma baş gösterir.

Bu kişilerin liderlerle biyolojideki asalak-konakçı gibi bir ilişkisi vardır. Sömürmeye başladıkları lider yani konakçı, sağlıklı olduğu ve onlara hizmet verdiği sürece yanında kalırlar. Yönetemedikleri veya menfaatlerine ket vurulmaya başlandığı anlarda ise, konakçıyı yok ederek veya terk ederek, başka bir konakçı temin etmeye çalışırlar. Bunun için sabotaj, mobing dahil her yola başvururlar.

Her devrin adamı olmak en belirgin özellikleridir. Güce ve paraya taptıkları için, en koyu dindar ve mürit, en hızlı devrimci ve Kemalist, Ülkücü veya Komünist olmak onlar için çocuk oyuncağıdır. Size kendinizi sorgulatacak kadar da iyi oynarlar.

Bahsettiğim çıkarıcı muhteris çevreler, bireysel veya küçük gruplar şeklinde olabildiği gibi, FETÖ olayında görülen ihanet şebekeleri halinde de örgütlenebilir.

İktidar potansiyelinin, yani güç ve paranın olduğu bütün devlet makamlarının ve özel sektör yönetimlerinin etrafında, az veya çok bu çıkarıcı asalak yapıları görebiliriz.

Yukarıyı işlerine geldiği gibi yönlendirmeye çalışan bu çevreler, altlarına karşı ise oldukça baskıcı ve despot tavırlar geliştirirler. Güçlerinin yetmediği veya makul bir açıklama bulamadıkları zamanlarda insanları sindirmek için " *Reis böyle istiyor, Başkan böyle emretti, Patronun talimatı var, Başhekim söyledi, Müdür emretti,* " gibi ifadeler havada uçuşur. En ufak bir direnç gördüklerinde ise, tehdit amaçlı

" sen Reis'e karşı mı çıkıyorsun, Başkan'ın kulağına gitmesin, Başhekim duyarsa fena olur, Müdür bey işlem başlatır " gibi laflarla ezmeye çalışırlar.

İşte bu çapsiz ve kifayetsiz muhterisler yüzünden, Sayın Cumhurbaşkanımıza diktatör iftiralari daha kolay atılır oldu. Her seçimde çoğunluğun teveccühüyle gelmesine karşılık, hatalı veya kasıtlı yönlendirilen politikalar nedeniyle halkımızla Başkanımız arasında bazen soğuk rüzgarların esmesine, gönüllerin kırgın ve üzgün kalmasına yol açtılar.

Gerçek diktatörlerin mesela Mısır'da, Suriye'de, Arabistan'da neler yaptığı dünyanın gözlerine girse de görmezler. Seçilen her ABD Başkanının, sayıları milyonları bulan ve çoğunluğu da Müslüman olan katliamlarından söz edemezler. En zayıf halimizde bile, milyonlarca mazluma kucak açabilmenin yüceliğini alaya alıp, göçmen kadınlarla çocuklarını zalimce tecrit edip kafeslere kapatan ABD'nin vahşetine sessiz kalırlar.

Bunlar yüzünden, Sayın Bakanlarımız sosyal medyayı bile yanlış kullanıyor. Ne kadar çok haber veya resim çıkarsa o kadar beğenilmiş gibi yanlış algılar var. Hükümet kurulalı 2 aydan fazla olduğu halde, bitmeyen ziyaret ve iade-i ziyaret haberlerinin, magazinsel etkinlik ve resimlerinin, halkın nezdinde ne kadar itici durduğunu Sayın Bakanlarımıza hatırlatmaktan aciz kimseler var demek ki.

Mesela, sayıları milyonları bulan ve artık sağır sultanların duyduğu ve hatta duymaktan bıktığı **Emeklilikte Yaşa Takılanlar** denilen mazlumların, milyonlarca twitter ve facebook feryadına, diğer partilerin kanun tekliflerine, onca haber ve yazıya rağmen, bir çit olsun cevap vermeyen, Sayın Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanımızın, sürekli ziyaret, gezi ve benzeri sıradan etkinliklerini paylaşması ve mazlumları duymazdan gelmesi, artık işkence tadı veren hakaret etkisi yapmaktadır. On binlerce vatandaşımız ve aileleri yok sayılmanın sancısını ve kızgınlığını yaşamaktadır. Toplumdan bu kadar kopuk ve kitlelere duyarsız kalınmasına kimler neden oluyor?

Başka bir örnek, son çıkan Torba Yasa ile sözüm ona sağlık çalışanlarına, ama aslında sağlığın sadece doktor mesleğinde olanlarına önemli haklar verildi. Emeklilerin maaşı seyyanen arttı, ek ödeme tavanları aşırı derecede yükseltildi. Zaten sabit ödemeleri de emekliliğe yansiyordu. Buna karşılık, sağlık ordusunun geri kalanına ne verildi? Koca bir hiç desem yeridir. 5-6 yıl önce vaat edilen, 5 yıla 1 yıl şeklindeki yıpranma payı, 6 yıla 1 yıl verildi. O da sadece gelecekteki çalışmalar için. Yani, Türkiye'de sağlığın dönüşümüne canını ve emeğini katan, bu büyük devrim sırasında anormal şekilde çalışıp yıpranan sağlıkçılar yok sayıldı. Halen çalışan sağlıkçıların toplam hizmet süreleri hesaba katılmadı.

Adı var etkisi yok sendikamız Sağlık-Sen'in basiretsiz tavırları da bu zulme kolaylık sağladı. Çünkü Sağlık-Sen yöneticileri hamaset politikaları yapmaktan, genel kurullarda üyelerini baskılayıp, yetkililerle şirinlik resimleri vermekten fırsat bulamadığı için, sendikacılığını unuttu ve üyelerinin mağduriyetine açıkça çanak tutmuş oldu.

27.yılıni çalışan bir sağlık personeli olarak; Sayın Cumhurbaşkanımızın, sağlıkçıların son 20 - 30 yılda öğretmen, polis ve subay-astsubay gibi nitelikli memur mesleklerinin karşısında maaş olarak nasıl gerilediği, torba kanun çıkmazdan evvel dahi, aşırı düşük tavan nedeniyle hekim dışı sağlıkçıların ve diğer sağlık çalışanlarının ne kadar az ek ödeme aldığı, torba kanundan sonra felaket derecesinde farklar olacağı, sabit ödemelerin sadece doktorların emeklilik hesabına yansıtıldığı, mesela başhekim yardımcısı izne çıktığında ek ödemesinin kesilmediği, ama müdür yardımcısı çıktığında kesildiği için, izin alamadıkları gibi gerçeklerden, açıkça haberdar olmadığına inanıyorum.

Mazlumlara kol kanat germesindeki samimiyetine, hak sahibi olan gayri Müslim vatandaşların gasp edilmiş vakıf mallarının iadesindeki adalet duygusuna, tasarruf teşvik fonu, konut edindirme yardımı fonu gibi kronik ve karşılığı tüketilmiş vatandaş alacaklarının iade edilmesindeki kararlılığına ve buna

benzer birçok konuda alicenaplığına defalarca şahit olduğumuz Sayın Cumhurbaşkanımızın, hekim dışı sağlık çalışanlarına karşı yapılan haksızlıkları veya Emeklilikte Yaşa Takılan mazlumları görmezden geleceğine, zerre kadar inanmak istemiyoruz. Kendisine objektif bilgi verilmediği, doğrular çarpıtıldığı için etkilendiğini düşünüyoruz.

Toplumsal barışı ve iş huzurunu tehdit eden ayrımcılıkların ve diğer sorunlu alanların temizlenmesi için, en başta Sayın Cumhurbaşkanımızın olmak üzere, tüm kamu ve özel sektör idarecilerimizin daha kaliteli, ehil ve layık ekipler kurması için duacıyız. Hepimiz gibi birer beşer olan lider ve yöneticilerimizden olağan üstü mucizeler beklemiyoruz. Ancak kaliteli ekipler kurmalarını ve fırsatçıları tespit edildikleri anda temizlemelerini istiyoruz. İyi niyet, adalet ve gayretle çalışma temelinde, Allah'ın yardımıyla her zorluğun üstesinden geleceğimize de inancımız tamdır. Zulme mani olalım, mazluma kol kanat gerelim. Hakkı söyleyen ve söyletenlerden olalım inşallah...